

En på lampen

Vi starter fortællingen om dansk design i lyset af en stor designer.

Mange tror, at lampeskærme kun er skabt for at se pæne ud, men de har en vigtig **funktion** ud over at pynte: at fordele lyset og undgå, at pærens skarpe lys blænder øjet. En af de første, der var optaget af det, var en lysende begavelse, der hed Poul Henningsen. Han blev kaldt PH, og det kaldte han også sine lamper.

For hundrede år siden blev de fleste hjem oplyst af petroleumslamper, der gav et varmt og dæmpet lys. Men omkring 1920 begyndte mange danskere at få elektricitet og lamper med elpærer, der lyste skarpt og koldt.

I starten brugte man gammeldags lampeskærme lavet af stof, men de gav et dårligt lys, og pæren var ofte ikke skærmet ordentligt af. Samtidig var de farlige, fordi der kunne gå ild i stoffet, når pæren blev varm.

Poul Henningsen var kendt som en munter mand, men når han blev blændet af lys, blev han irriteret. Hans drøm var at designe en lampeskærm, der kunne føre lyset hen, hvor der var brug for det, og ikke blot ud i rummet eller op i loftet, som mange lamper

gjorde tidligere. Og så syntes han ikke, at det var så pænt, når man kunne se elpæren – så den ville han gerne skjule.

Han lavede hundredvis af forsøg med skærme, der lignede en flad tallerken, en dyb tallerken og en kop stablet oven på hinanden. Det viste sig, at skærmene i den rette opstilling gav et godt lys og ikke blændede.

Poul Henningsen arbejdede også med farver på skærmene, der kunne tone lyset til det ønskede. På den måde stod lamperne i stor kontrast til de andre lamper, man kunne købe dengang. Den første PH-lampe blev formgivet i 1926 til en biludstilling i Forum i København. Først over 30 år senere fik lamperne deres store gennembrud med modellen PH5, der i dag hænger i mere end 300.000 danske hjem!

Selvom PH er død, lever hans lamper videre sammen med hans tanker om at udforske og opnå det rette lys, så man kan vist roligt sige, at han havde set lyset.

